

**na udzielenie zamówienia na kierowanie zespołem
i specjalistyczne świadczenia zdrowotne w zakresie
wykonywania procedur i sprawowania opieki nad chorymi
na Oddziale Pediatrycznym Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Częstochowie
w obiekcie przy ul. PCK 7**

zawarta w dniu 2022r. pomiędzy:

Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie, ul. Bialska 104/118, 42-200 Częstochowa

NIP: 573 22 99 604 REGON: 001281053 KRS:0000003907

reprezentowanym przez:

Dyrektora - Zbigniewa Bajkowskiego

zwanym dalej „**Udzielającym Zamówienia**”

a

.....
wpisanym do rejestru prowadzonego przez w

Nr księgi rejestrowej

NIP: REGON: KRS:

reprezentowanym przez:

zwanym dalej „**Przyjmującym Zamówienie**”

Niniejsza umowa zostaje zawarta w wyniku przeprowadzonego konkursu ofert nr **KO/66/2022** na **kierowanie zespołem oraz udzielanie pacjentom WSzS im. NMP w Częstochowie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie wykonywania procedur zabiegowych i sprawowania opieki nad chorymi na Oddziale Pediatrycznym Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w obiekcie przy ul. PCK 7**, zgodnie z ustawą z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2022r, poz. 633).

§ 1.

1. Udzielający Zamówienia zleca a Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do udzielania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych w zakresie wykonywania procedur i sprawowania opieki nad chorymi **na Oddziale Pediatrycznym** Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. NMP w Częstochowie w obiekcie przy ul. PCK 7, w szczególności:

- 1) na Oddziale Pediatrycznym – w zakresie wykonywania procedur i sprawowania opieki nad chorymi – w wymiarze godzinowym odpowiadającym **miesięcznie 1 etatowi**, w dni powszednie zgodnie z harmonogramem ustalonym i zatwierdzonym przez Z-cę Dyrektora ds. Lecznictwa, przy uwzględnieniu aktualnie obowiązującej organizacji pracy na Oddziale w systemie pracy zmianowej.
- 2) do udzielania konsultacji z zakresu pediatrii pacjentom przebywającym na innych Oddziałach Szpitala, na wezwanie pisemne lub telefoniczne lekarzy tych oddziałów, w terminie niezbędnym dla zachowania ciągłości procesu diagnostyczno – leczniczego, z uwzględnieniem stanu zdrowia pacjentów, konieczności udzielenia konsultacji w przewidzianym terminie oraz z uwzględnieniem rzeczywistej (kadrowej) możliwości udzielenia takich konsultacji przez Przyjmującego Zamówienie bez narażenia na utratę życia lub zdrowia pacjentów Oddziału Pediatrycznego.

- 3) kierowanie zespołem Oddziału Pediatrycznego, zgodnie z regulaminami obowiązującymi u Udzielającego Zamówienia oraz ustawą z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (tekst jednolity z 2022r., poz. 633). Szczegółowe obowiązki Przyjmującego Zamówienie jako Kierownika Oddziału Pediatrycznego określa niniejsza umowa, w tym załącznik nr 1 do umowy oraz Regulamin Konkursu Ofert, stanowiące integralną część umowy.
- 4) do realizacji przez Przyjmującego Zamówienie zadań polegających na szkoleniu specjalizacyjnym lekarzy, przy spełnieniu warunków obowiązujących w tym zakresie i pełnieniu funkcji kierownika specjalizacji. Wynagrodzenie za realizację zadań polegających na szkoleniu specjalizacyjnym i pełnieniu funkcji kierownika specjalizacji, wypłacane będzie *Przyjmującemu Zamówienie* na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie oraz zgodnie z umową zawartą przez *Udzielającego Zamówienia* z Wojewodą Śląskim, który przekazuje środki z budżetu państwa na dodatek do wynagrodzenia dla kierowników specjalizacji, nadzorujących szkolenie specjalizacyjne, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności zgodnie z ustawą o zawodach lekarzy i lekarzy dentystów.

a ponadto, do:

- 5) wykonywania konsultacji w dziedzinie pediatrii na rzecz pacjentów Izby Przyjęć oraz ewentualne ich kwalifikowanie do przyjęcia na Oddział z uwzględnieniem rzeczywistej (kadrowej) możliwości udzielenia takich konsultacji przez Przyjmującego Zamówienie bez narażenia na utratę życia lub zdrowia pacjentów Oddziału Pediatrycznego.

3. Zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych obejmuje świadczenia:
w zakresie leczenia szpitalnego:

PEDIATRIA – HOSPITALIZACJA

Programy Lekowe

określone umową, zawartą pomiędzy Udzielającym Zamówienia a Narodowym Funduszem Zdrowia oraz innymi podmiotami finansującymi świadczenia. Udzielający Zamówienia dopuszcza możliwość zmiany zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych poprzez jego ograniczenie lub rozszerzenie w przypadku zmiany warunków zawartej umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia, po uprzednim poinformowaniu Przyjmującego Zamówienie o powyższym w formie pisemnej, z wyznaczeniem co najmniej 7-dniowego terminu na wyrażenie zgody przez Przyjmującego Zamówienie w tym zakresie. Stronom przysługuje w takiej sytuacji możliwość zmiany postanowień umownych, w tym w szczególności wysokości wynagrodzenia przysługującego Przyjmującemu Zamówienie. W przypadku braku zgody ze strony Przyjmującego Zamówienie na zmianę warunków umowy przysługuje mu prawo do wypowiedzenia Umowy z zachowaniem 1-miesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.

4. Przyjmujący Zamówienie oświadcza, iż zna określone przez NFZ warunki szczególne udzielania świadczeń zdrowotnych objętych przedmiotem niniejszej umowy oraz przepisy prawa obowiązujące w tym zakresie i zobowiązuje się do ich przestrzegania.

5. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do udzielania świadczeń zdrowotnych z najwyższą starannością, zgodnie z zasadami aktualnej wiedzy i sztuki medycznej, etyką zawodu, w poszanowaniu interesów Udzielającego Zamówienia i poszanowaniem interesów i praw

pacjenta, ochroną danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w tym przepisami określającymi zasady refundacji leków i prowadzenia dokumentacji medycznej, normami umożliwiającymi akredytację i certyfikację, wymogami Narodowego Funduszu Zdrowia i umowami zawartymi przez Udzielającego Zamówienia oraz postanowieniami niniejszej umowy.

6. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do prowadzenia terminowo, dokładnej i systematycznej dokumentacji medycznej (również w formie elektronicznej) zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz wymogami obowiązującymi u Udzielającego Zamówienia oraz prowadzenia wymaganej sprawozdawczości statystycznej. W szczególności obejmuje to wprowadzanie protokołów operacyjnych wraz z kodami wykonanych procedur do systemu komputerowego Udzielającego Zamówienia. Udostępnienie dokumentacji medycznej przez Przyjmującego Zamówienie osobom trzecim odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw pacjenta oraz z zasadami ustalonymi przez Udzielającego Zamówienia.

7. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do udzielania specjalistycznych konsultacji lekarskich na rzecz pacjentów oddziałów szpitalnych i innych komórek organizacyjnych działalności podstawowej Udzielającego Zamówienia.

8. W związku z udzieleniem świadczeń zdrowotnych objętych niniejszą umową Przyjmujący Zamówienie zobowiązany jest do wydawania pacjentom e-recept oraz wydawania orzeczeń lekarskich, e-skierowań, opinii, zaświadczeń, w tym e-zaświadczeń o czasowej niezdolności do pracy, wymaganych w podmiotach leczniczych przez obowiązujące przepisy prawa.

9. W toku realizacji Umowy Przyjmujący Zamówienie zobowiązany jest do bezwzględnego przestrzegania obowiązujących u Udzielającego Zamówienia: Regulaminu Organizacyjnego, innych wewnętrznych regulaminów, zarządzeń, poleceń służbowych, procedur i instrukcji m. in. związanych z wdrożonymi standardami akredytacyjnymi oraz funkcjonującym w szpitalu Systemem Zarządzania Jakością wg normy ISO 9001:2015 i przyjętej z tym związanej Polityki ZSZ, która stanowi integralną część umowy. Poza tym Przyjmujący Zamówienie zobowiązany jest do bezwzględnego przestrzegania przepisów bhp, p.poż oraz wdrożonych polityk bezpieczeństwa.

10. Przyjmujący Zamówienie oświadcza, że określone w ust. 4 oraz ust. 8 dokumenty są mu znane i może zapoznać się z ich ewentualnymi zmianami w komórkach organizacyjnych administracji Udzielającego Zamówienia, w szczególności Dziale Kontraktów Medycznych, Dziale Organizacji-Prawnym i Dziale Lecznictwa, które stanowią integralną część umowy.

10. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do zachowania lojalności w stosunku do Udzielającego Zamówienia, w szczególności do dbania o dobre imię Udzielającego Zamówienia wobec pacjentów, personelu, innych podmiotów leczniczych oraz osób trzecich, udzielania na żądanie Udzielającego Zamówienia pisemnych lub osobistych wyjaśnień dotyczących wykonywania niniejszej umowy, ochrony interesów Udzielającego Zamówienia, natychmiastowego informowania o przypadkach, okolicznościach i sytuacjach, w których interesy te mogłyby być lub zostały naruszone, nie rozpowszechniania jakichkolwiek informacji, które mogłyby naruszyć wizerunek lub dobre imię Udzielającego Zamówienia.

11. W szczególności przestrzeganie zakazu konkurencji polegać będzie na powstrzymaniu się od świadczenia usług na rzecz innych podmiotów w godzinach udzielania świadczeń zdrowotnych u Udzielającego Zamówienia.

12. Ponadto Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy i niewykorzystywania danych pozyskiwanych w związku z realizacją umowy przez cały okres trwania umowy i po jej zakończeniu dla potrzeb innych, niż potrzeby Udzielającego zamówienia, w szczególności zobowiązuje się do przestrzegania ustawy z dnia 10 maja 2018r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2019r., poz. 1781) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/676 z 27.04.2016r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz

uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119, s 1) – RODO oraz ustawy o prawach pacjenta i rzecznika praw pacjenta. Udzielający Zamówienie powierza Przyjmującemu zamówienie przetwarzanie danych osobowych w zakresie objętym niniejszą umową oraz w celu jej wykonywania.

13. Przyjmujący Zamówienie oświadcza, że nie łączy go stosunek pracy ani inny stosunek o charakterze cywilno-prawnym z jakimkolwiek zakładem usług pogrzebowych.

14. Przyjmującemu Zamówienie przysługuje prawo do:

- a) zasięgania opinii i korzystania z konsultacji i doświadczenia innych lekarzy świadczących usługi zdrowotne u Udzielającego Zamówienia, z możliwością ich bezpośredniego udziału w procesie leczenia włącznie, w związku z wątpliwościami diagnostyczno-terapeutycznymi, dotyczącymi opieki nad pacjentem, a także w każdym wypadku konieczności ratowania zdrowia lub życia pacjentów,
- b) do kierowania do innych podmiotów wykonujących działalność leczniczą pacjentów, celem konsultacji i diagnostyki, jeżeli wymaga tego stan zdrowia pacjenta, na zasadach obowiązujących u Udzielającego Zamówienia,
- c) do korzystania, na potrzeby pacjentów, z usług laboratorium analitycznego i innych jednostek diagnostycznych Szpitala na zasadach obowiązujących u Udzielającego Zamówienia.

§ 2.

1. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do udzielania świadczeń zdrowotnych objętych przedmiotem umowy, jako podmiot wykonujący działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2022r., poz. 633).

2. Przyjmujący Zamówienie oświadcza, że posiada wymagane prawem i Regulaminem Konkursu Ofert kwalifikacje oraz stan zdrowia umożliwiające wykonywanie świadczeń zdrowotnych objętych przedmiotem niniejszej umowy zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3. Przyjmujący Zamówienie oświadcza, iż posiada aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania świadczeń zdrowotnych wynikających z niniejszej Umowy oraz zaświadczenie o odbytym szkoleniu z zakresu bhp.

4. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się dostarczyć Udzielającemu Zamówienia kopie zaświadczeń, o których mowa w ust. 3 oraz dokonywać ich aktualizacji w trakcie trwania umowy. Brak realizacji tego obowiązku upoważnia Udzielającego Zamówienia do nałożenia kary umownej w wysokości 200 złotych (słownie: dwieście złotych 00/100) za każdy dzień niedostarczenia dokumentów. W przypadku gdy powyższe niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania wyrządzi Udzielającemu Zamówienia szkodę przekraczającą wartość kary umownej, Udzielający Zamówienia może dochodzić od Przyjmującego Zamówienie naprawienia szkody na zasadach ogólnych – do pełnej wysokości szkody.

5. Przyjmujący Zamówienie zobowiązany jest do uzupełnienia w Księdze Rejestrowej prowadzonej przez odpowiednią Izbę Lekarską miejsca wykonywania świadczeń zdrowotnych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Najświętszej Maryi Panny - (jeśli dotyczy).

6. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych. Koszty wszelkich szkoleń ponosi Przyjmujący Zamówienie.

7. W ramach obowiązków, o których mowa w § 1 niniejszej Umowy Przyjmujący Zamówienie wykonywać będzie wszystkie czynności kierownicze związane z funkcjonowaniem Oddziału Pediatrii w zakresie określonym przez Statut i Regulamin Organizacyjny Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie oraz niniejszą umową i obowiązującymi przepisami prawa. Przyjmujący Zamówienie odpowiada w szczególności za:

- a) właściwą organizację i sprawne funkcjonowanie Oddziału pod względem medycznym, administracyjnym, gospodarczym oraz właściwe postępowanie diagnostyczno

- terapeutyczne w procesie udzielania świadczeń zdrowotnych pacjentom, zgodnie z postępowaniem wiedzy medycznej,
- b) zorganizowanie pracy Oddziału w sposób zapewniający realizację umowy zawartej przez Udzielającego Zamówienia z NFZ,
 - c) całodobowy nadzór nad prawidłowym zapewnieniem realizacji procedur przez podległy personel posiadający odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia we wszystkie dni tygodnia na Oddziale,
 - d) sporządzanie wraz z zatwierdzaniem harmonogramów pracy lekarzy Oddziału,
 - e) szkolenie specjalizacyjne lekarzy i pełnienie funkcji kierownika specjalizacji.
8. Przyjmujący Zamówienie oświadcza, że posiada wymagane prawem kwalifikacje umożliwiające udzielanie świadczeń zdrowotnych objętych przedmiotem niniejszej umowy, spełnia wymogi określone w Regulaminie Konkursu Ofert przez cały okres obowiązywania umowy.
9. Świadczenia zdrowotne, o których mowa w § 1 niniejszej umowy, udzielane będą zgodnie ze złożoną przez Przyjmującego Zamówienie ofertą oraz zgodnie z Regulaminem Konkursu Ofert, które stanowią integralną część umowy.

§ 3.

1. Udzielanie świadczeń zdrowotnych objętych przedmiotem niniejszej umowy będzie odbywać się na Oddziale Pediatrii – w godzinach wynikających z harmonogramu zatwierdzonego przez Zastępcę Dyrektora ds. Lecznictwa i sporządzonego z góry na okresy miesięczne.
2. Szczegółowy comiesięczny harmonogram udzielania świadczeń zdrowotnych Przyjmujący Zamówienie zobowiązany będzie ustalić z Z-cą Dyrektora ds. Lecznictwa. Niniejszy harmonogram udzielania świadczeń zdrowotnych na Oddziale Pediatrycznym, Przyjmujący Zamówienie zobowiązany jest dostarczać do Działu Lecznictwa do 20-tego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym realizowane będą świadczenia zdrowotne. Wzór harmonogramu stanowi załącznik nr 3 do niniejszej umowy, jednak dopuszcza się odstępstwa od załączonego wzoru, uwzględniając wszystkie dane zawarte we wzorze.
3. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do koordynowania działań organizacyjnych z Zastępcą Dyrektora ds. Lecznictwa.
4. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do nieopuszczania Oddziału dopóki nie stawi się lekarz przejmujący opiekę na Oddziale, tzn. tzw. „zmiennik” lub w sytuacji, gdy konieczne jest kontynuowanie czynności medycznych zapobiegających pogorszeniu, utracie zdrowia lub życia pacjentów.
5. Przyjmujący Zamówienie ma prawo do zaplanowanego niewykonywania świadczeń zdrowotnych po uzgodnieniu z 7-dniowym wyprzedzeniem terminu nieobecności z Zastępcą Dyrektora ds. Lecznictwa – bez prawa do wynagrodzenia.
6. W przypadku nieświadczenia usług objętych przedmiotem niniejszej umowy, Przyjmujący Zamówienie zobowiązany będzie do wyznaczenia spośród lekarzy specjalistów Oddziału Pediatrii, osoby zastępującej go na stanowisku Kierownika.
7. W razie zaistnienia niespodziewanych i nagłych okoliczności uniemożliwiających udzielanie świadczeń zdrowotnych będących przedmiotem niniejszej umowy (np. choroba lub inne zdarzenie losowe), Przyjmujący zamówienie zobowiązany jest natychmiast zawiadomić o tym fakcie Z-cę Dyrektora ds. Lecznictwa.
8. Przyjmujący Zamówienie obowiązany jest każdorazowo informować pisemnie Udzielającego Zamówienia o przerwie w realizacji świadczeń zdrowotnych.

§ 4.

1. Strony ustalają, iż z tytułu wykonywania przedmiotu niniejszej umowy Przyjmujący Zamówienie otrzyma miesięczne wynagrodzenie w wysokości:

- 1) zł brutto (słownie złotych:) za 1 godzinę udzielania świadczeń zdrowotnych na Oddziale Pediatrycznym
- 2) zł brutto (słownie złotych:) jako miesięczne ryczałtowe wynagrodzenie za pełnienie funkcji Kierownika Oddziału Pediatrycznego.

2. Przyjmujący Zamówienie wystawi fakturę po zakończeniu każdego miesiąca, nie później jednak niż do 5-ego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, w którym pełnione były usługi.

3. Do faktury zostanie załączone zestawienie wykonanych godzin, potwierdzonych przez Zastępcę Dyrektora ds. Lecznictwa.

4. Zapłata wynagrodzenia następować będzie przelewem na konto Przyjmującego Zamówienie w Banku....., nr, w terminie do 10 dni od daty otrzymania prawidłowo wystawionej faktury. Wynagrodzenie zaspokaja wszelkie roszczenia Przyjmującego Zamówienie z tytułu wykonania przedmiotu umowy.

5. Czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie z tytułu niniejszej umowy może nastąpić po wyrażeniu zgody przez Podmiot Tworzący - art. 54 ust 5 ustawy o działalności leczniczej.

6. Wartość umowy po przeprowadzonym postępowaniu konkursowym wynosi (słownie złotych brutto:).

7. Udzielający Zamówienia, na podstawie aneksu zawartego z Przyjmującym Zamówienie, ma prawo do przedłużenia okresu obowiązywania umowy, w przypadku jej wartościowego niewykorzystania, z zastrzeżeniem, że wartość umowy nie zostanie przekroczona.

§ 5.

1. Przyjmujący zamówienie nie może w miejscu wykonywania przedmiotu Umowy udzielać świadczeń zdrowotnych, ani też świadczyć innych usług medycznych na rzecz osób niebędących pacjentami Udzielającego Zamówienia.

2. Przyjmujący Zamówienie nie może udzielać świadczeń zdrowotnych przekraczających zakres świadczeń określony przez Udzielającego Zamówienia w miejscu wykonywania przedmiotu Umowy, ustalonego dla każdego roku odrębnie w kontraktach z Narodowym Funduszem Zdrowia, poza przypadkami wyższej konieczności tj. poza przypadkami świadczeń zdrowotnych ratującymi życie i zdrowie pacjenta.

3. W przypadku naruszenia zapisów ustępu 1 i 2 niniejszego paragrafu, Udzielający Zamówienia jest uprawniony dochodzić odszkodowania według przepisów Kodeksu cywilnego.

4. Osobami odpowiedzialnymi za prawidłowy przebieg realizacji niniejszej umowy są:

a) ze strony Przyjmującego Zamówienie:

b) ze strony Udzielającego Zamówienia:

W przypadku zmiany osób odpowiedzialnych za prawidłowy przebieg realizacji umowy, o których mowa w § 5 ust. 4, Strony zobowiązane są do informowania o powyższych zmianach z zachowaniem formy pisemnej.

5. Przyjmujący Zamówienie zobowiązany jest do informowania Udzielającego Zamówienia o wszelkich czynnikach mogących negatywnie wpłynąć na realizację przedmiotu umowy, w szczególności na terminową bądź prawidłową realizację przedmiotu umowy, niezwłocznie po ich wystąpieniu.

6. W przypadku zgłoszenia przez Udzielającego Zamówienia zastrzeżeń związanych z wykonywaniem przedmiotu umowy, Przyjmujący Zamówienie ma obowiązek skorygowania

sposobu realizacji przedmiotu umowy bądź też odniesienia się do wniesionych zastrzeżeń w terminie 5 dni roboczych od ich zgłoszenia.

§ 6.

1. W celu udzielania świadczeń zdrowotnych, wskazanych w §1 niniejszej umowy, Udzielający Zamówienia zapewnia Przyjmującemu Zamówienie dostęp do materiałów medycznych, środków leczniczych i pomocniczych oraz środków technicznych znajdujących się na terenie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszych Maryi Panny, niezbędnych do udzielania tych świadczeń zdrowotnych, w tym dostęp do sprzętu i aparatury medycznej będącej na wyposażeniu w/w komórek.

2. Udzielający Zamówienia zobowiązuje się do udostępnienia aparatury do leczenia chorych, posiadającej stosowne przeglądy techniczne.

3. Udzielający Zamówienie zobowiązuje się do:

- a) zabezpieczenia obsługi pielęgniarstwa, rehabilitacyjnej, administracyjnej i gospodarczej w zakresie niezbędnym do realizacji przedmiotu Umowy,
- b) do utylizacji odpadów biologicznych, powstałych w czasie realizacji Umowy,
- c) do terminowej wypłaty wynagrodzenia.

4. Świadczenia zdrowotne udzielane przez Przyjmującego Zamówienie winny być niezbędne, celowe i kompleksowe, a korzystanie z materiałów medycznych, środków leczniczych i pomocniczych, środków technicznych odbywać się będzie zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz z uwzględnieniem zasady nieprzekraczania granic koniecznej potrzeby.

5. Przyjmujący Zamówienie ponosi odpowiedzialność za korzystanie z materiałów medycznych, środków leczniczych i pomocniczych oraz odpowiedzialność za korzystanie ze środków technicznych, z wyłączeniem zdarzeń dotyczących środków technicznych, niezależnych od Przyjmującego Zamówienie, do wysokości poniesionej rzeczywistej szkody wywołanej zawinionym działaniem Przyjmującego Zamówienie.

6. Przyjmujący Zamówienie zobowiązany jest zgłaszać upoważnionym pracownikom Udzielającego Zamówienia, tj.: Kierownikowi Działu Aparatury Medycznej, zastrzeżenia co do funkcjonowania sprzętu i aparatury medycznej, będącego na wyposażeniu w/w komórek, a wykorzystywanego do udzielania przez Przyjmującego Zamówienie świadczeń zdrowotnych objętych przedmiotem niniejszej umowy.

7. Wskazane w ust. 1 niniejszego paragrafu materiały medyczne, środki lecznicze i pomocnicze oraz środki techniczne, w tym aparatura i sprzęt medyczny, niezbędne do udzielania świadczeń zdrowotnych objętych przedmiotem niniejszej umowy, mogą być wykorzystywane przez Przyjmującego Zamówienie wyłącznie do udzielania świadczeń zdrowotnych na rzecz pacjentów Udzielającego Zamówienia.

8. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się do udzielania świadczeń zdrowotnych we własnej osobistej odzieży ochronnej.

§ 7.

1. W zakresie przedmiotu umowy Przyjmujący Zamówienie przyjmuje obowiązek poddania się kontroli przeprowadzonej przez osoby upoważnione przez Udzielającego Zamówienia oraz przez NFZ na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2021r., poz. 1285 ze zm.) w zakresie wynikającym z umowy zawartej przez Udzielającego Zamówienia z NFZ, a w szczególności w zakresie:

- 1) sposobu i jakości udzielania świadczeń zdrowotnych,
- 2) prowadzenia dokumentacji medycznej, o której mowa w §1 ust. 5 niniejszej umowy,
- 3) kontroli prawidłowej realizacji postanowień niniejszej umowy oraz umowy zawartej przez Udzielającego Zamówienia z NFZ.

2. Udzielający Zamówienia zastrzega sobie w przypadku otrzymania zmniejszonego kontraktu z NFZ lub ograniczenia zakresu świadczeń zdrowotnych z innych przyczyn, prawo do zmniejszenia ilości godzin wykonywania świadczeń zdrowotnych bez ponoszenia z tego tytułu na rzecz Przyjmującego Zamówienie jakichkolwiek kosztów.

3. Udzielający Zamówienia nie jest zobowiązany do zlecenia Przyjmującemu Zamówienie ilości godzin wykonywania lekarskich świadczeń zdrowotnych w każdym miesiącu, w okresie obowiązywania niniejszej umowy.

§ 8.

1. Przyjmujący Zamówienie samodzielnie dokonuje rozliczeń z przedmiotu niniejszej umowy na podstawie przepisów dotyczących osób prowadzących działalność gospodarczą i innych obowiązujących w tym zakresie.
2. Przyjmujący Zamówienie oświadcza, że nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tytułu umowy.
3. Przyjmujący Zamówienie zobowiązuje się zawiadomić Udzielającego Zamówienia o zaistnieniu wszelkich okoliczności powodujących powstanie obowiązku ubezpieczenia społecznego lub zdrowotnego niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od daty ich zaistnienia. Powstanie obowiązku ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy nie powoduje konieczności jej zmiany.
4. W razie zaistnienia okoliczności powodujących powstanie po stronie Przyjmującego Zamówienie obowiązku ubezpieczenia społecznego lub zdrowotnego, Przyjmujący Zamówienie zobowiązany będzie do zapłaty na rzecz Udzielającego Zamówienia wszelkich obciążeń publicznoprawnych, a w szczególności obciążających Udzielającego Zamówienia składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a także zwrotu wszelkich poniesionych z tego tytułu przez Udzielającego Zamówienia kosztów.
5. W okresie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy wynagrodzenie wypłacane na podstawie niniejszej umowy będzie pomniejszone o wysokość składek na ubezpieczenia społeczne, składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w części finansowanej przez ubezpieczonego a także w części finansowanej przez Udzielającego Zamówienia.

§ 9.

1. Przyjmujący Zamówienie zobowiązany jest do posiadania w okresie obowiązywania niniejszej umowy ubezpieczenia OC za szkody będące następstwem udzielania świadczeń zdrowotnych albo niezgodnego z prawem zaniechania udzielania świadczeń zdrowotnych, w tym także za szkody związane z przeniesieniem chorób zakaźnych, zawartej na warunkach określonych przepisami obowiązującego prawa.
2. Przyjmujący zamówienie zobowiązany jest do dostarczenia Udzielającemu Zamówienia kopii polisy OC w dacie zawarcia niniejszej umowy oraz w okresie trwania tej umowy dowodu opłacenia składek w terminach określonych przez ubezpieczyciela.
3. W przypadku niewykonania przez Przyjmującego Zamówienie obowiązku wskazanego w ustępach poprzedzających, po uprzednim wezwaniu do wykonania tego obowiązku w terminie 7 dni od doręczenia wezwania, Udzielający Zamówienia ma prawo odstąpić od zawarcia umowy lub rozwiązać niniejszą umowę w trybie natychmiastowym.

§ 10.

1. Udzielający Zamówienia może nałożyć na Przyjmującego Zamówienia kary umowne za niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez Przyjmującego Zamówienia jego obowiązków wynikających z niniejszej umowy, z przyczyn leżących po jego stronie, poprzez:
 - a) udzielanie świadczeń w sposób i w terminach nieodpowiadających wymogom

- określonym w umowie,
- b) nieudzielanie świadczeń w czasie i miejscu wskazanym w umowie,
 - c) pobieranie nienależnych opłat od pacjentów, w tym obciążanie pacjentów kosztami leków, materiałów opatrunkowych lub wyrobów medycznych,
 - d) uniemożliwienie kontroli przeprowadzanej przez Udzielającego Zamówienia,
 - e) nieudzielania świadczeń pacjentom w zakresie objętym umową,
 - f) rażące uchybienia w prowadzenie dokumentacji medycznej,
 - g) nieprzestrzeganie ustalonych u Udzielającego Zamówienia przepisów wewnętrznych, w tym Regulaminu Organizacyjnego,
 - h) brak umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej obejmującej kolejne okresy ochrony ubezpieczeniowej w okresie trwania niniejszej umowy,
 - i) nieprzedłożenie do Działu Lecznictwa Udzielającego Zamówienia karty adaptacji osób wykonujących prace na innej podstawie niż umowa o pracę najpóźniej w ciągu 3 miesięcy od daty zawarcia niniejszej umowy,
 - j) nieprzedłożenie do Działu Lecznictwa Udzielającego Zamówienia aktualnych zaświadczeń lekarskich wskazujących brak przeciwwskazań do wykonywania świadczeń medycznych oraz zaświadczeń o odbyciu wymaganych szkoleń z zakresu BHP w czasie trwania niniejszej umowy.
 - k) nieprawidłowe kwalifikowanie świadczeń do grup JPG.
2. W przypadkach wymienionych w ust. 1 Udzielający Zamówienia może nałożyć na Przyjmującego Zamówienie karę umowną w wysokości 500,00 zł w przypadkach wymienionych w ust. 1, za stwierdzone naruszenie.
3. Udzielający Zamówienia ma prawo naliczenia Przyjmującemu Zamówienie kary umownej w wysokości 500,00 zł w przypadku każdorazowego rażącego zawinionego nienależytego wykonania lub niewykonania któregokolwiek z obowiązków wynikających z niniejszej umowy. Kary umowne, o których mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, płatne będą na podstawie not obciążeniowych wystawianych przez Udzielającego Zamówienia.

§ 11.

1. Każda ze stron zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy informacji i danych uzyskanych w związku z wykonywaniem niniejszej umowy.
2. Przedmiotem tajemnicy są informacje i dane o charakterze:
 - a) organizacyjnym, prawnym statystycznym, ekonomicznym finansowym i technicznym,
 - b) dane osobowe pacjentów i współpracowników,
 - c) informacje niejawne.
3. Obowiązek zachowania poufności danych, o których mowa w ust.1 i 2 trwa także po ustaniu łączącej strony umowy.
4. Obowiązek zachowania poufności danych, nie dotyczy sytuacji, w których zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, na którąkolwiek ze Stron zostanie nałożony obowiązek ich ujawnienia. W tym przypadku, Strona zobowiązana do takiego ujawnienia, przed dokonaniem tego ujawnienia, niezwłocznie powiadomi drugą Stronę o zaistnieniu takiego obowiązku.

§ 12.

Niniejsza umowa zostaje zawarta na czas określony: od do

§ 13.

1. Umowa może zostać rozwiązana przez Udzielającego Zamówienia za jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia, ze skutkiem na koniec miesiąca, w następujących przypadkach:
 - 1) zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży

- w interesie Udzielającego Zamówienia, zwłaszcza w przypadku braku kontraktu z NFZ lub zmiany jego warunków, albo likwidacji lub znaczącego ograniczenia działalności Udzielającego Zamówienia bez konieczności ponoszenia z tego tytułu jakichkolwiek konsekwencji finansowych w szczególności w zakresie roszczeń odszkodowawczych;
- 2) całkowitego zaprzestania udzielania świadczeń zdrowotnych przez Przyjmującego Zamówienie, np.: w przypadku likwidacji działalności, bez konieczności ponoszenia z tego tytułu jakichkolwiek konsekwencji finansowych, w szczególności w zakresie roszczeń odszkodowawczych,
2. Umowa może zostać rozwiązana, wskutek oświadczenia jednej ze Stron, bez zachowania okresu wypowiedzenia, w przypadku:
- 1) gdy druga Strona rażąco narusza istotne postanowienia umowy;
 - 2) utraty przez Przyjmującego Zamówienie uprawnień koniecznych dla realizacji przedmiotu umowy.
3. Rozwiązanie umowy w trybie § 13 ust. 2 pkt. 1 może nastąpić po uprzednim pisemnym bezskutecznym wezwaniu do zaprzestania naruszeń w wyznaczonym terminie, doręczonym Stronie winnej naruszeń.
4. Umowa może zostać rozwiązana przez Przyjmującego Zamówienie z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca, z powodu istotnej zmiany okoliczności, której nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy.
5. Umowa może zostać rozwiązana w drodze porozumienia stron.
6. Umowa ulega rozwiązaniu w następujących przypadkach:
- 1) z upływem czasu, na który została zawarta,
 - 2) z dniem wyczerpania łącznej wartości wynagrodzenia określonej w § 4 ust. 6 niniejszej umowy,
7. Udzielający Zamówienia zastrzega sobie prawo renegocjowania warunków umowy w przypadku zmiany zasad finansowania świadczeń zdrowotnych stanowiących przedmiot niniejszej umowy.
8. W razie rozwiązania umowy przez Udzielającego Zamówienia bez zachowania okresu wypowiedzenia z przyczyn leżących po stronie Przyjmującego Zamówienie, Udzielający Zamówienia może żądać od Przyjmującego Zamówienie zapłaty kary umownej w wysokości 10% średniej wartości brutto miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w § 4 ust. 1 niniejszej umowy.

§ 14.

Strony ustalają, iż zapisy umowy, w których zawarte są odniesienia do Narodowego Funduszu Zdrowia, znajdują zastosowanie w stosunku do podmiotu wstępującego w prawa i obowiązki NFZ, w przypadku jego likwidacji lub ograniczenia zakresu działania.

§ 15.

Wszelkie ewentualne zmiany i uzupełnienia niniejszej umowy wymagają formy pisemnej, pod rygorem nieważności.

§ 16.

Wszelkie spory wynikłe w związku z wykonywaniem postanowień niniejszej umowy Strony poddają rozstrzygnięciu sądowi powszechnemu właściwemu miejscowo dla siedziby Udzielającego Zamówienia.

§ 17.

W sprawach nie uregulowanych niniejszą umową zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego, przepisy ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, inne przepisy prawa dotyczące przedmiotu niniejszej umowy oraz postanowienia Regulaminu Konkursu Ofert i oferta Przyjmującego Zamówienie.

§ 18.

1. Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze Stron.
2. Umowa wraz z załącznikami w niej wymienionymi stanowi integralną całość.

PRZYJMUJĄCY ZAMÓWIENIE

UDZIELAJĄCY ZAMÓWIENIA

Dyrektor
Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego
im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie
Zbigniew Bajkowski

Osoba do nadzoru i kierowania Oddziałem Pediatrycznym odpowiada za właściwą organizację pracy zespołu Oddziału pod względem administracyjnym, ekonomicznym i gospodarczym oraz wykonywanie świadczeń zdrowotnych.

Osoba do nadzoru i kierowania Oddziałem Pediatrycznym podlega bezpośrednio Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.

ZAKRES ZADAŃ I ODPOWIEDZIALNOŚCI OSOBY PEŁNIACEJ NADZÓR I KIEROWANIA ODDZIAŁEM PEDIATRYCZNYM OBEJMUJE W SZCZEGÓLNOŚCI:

1. Znajomość i przestrzeganie przepisów prawa związanych z przedmiotem umowy.
2. Ustalanie harmonogramu pracy Oddziału oraz wykorzystywanie go w sposób jak najbardziej efektywny.
3. Nadzorowanie pod względem organizacyjnym, etycznym i merytorycznym pracy personelu zatrudnionego w Oddziale i przestrzeganie praw pacjentów związanych z prowadzoną działalnością.
4. Czuwanie nad dyscypliną pracy pracowników a w szczególności:
 - a) kontrola przestrzegania czasu pracy ustalonego w WSzS im. NMP,
 - b) kontrola odpracowywania zwolnienia od pracy podległych pracowników,
 - c) nadzorowanie przestrzegania przez podległych pracowników obowiązku każdorazowego zgłaszania przełożonemu opuszczania stanowiska pracy i dokumentowanie powyższego faktu w Dziale Kadr i Płac.
 - d) nadzór nad efektywnym wykorzystaniem czasu pracy podległych pracowników oraz terminowe, zgodnie z Kodeksem Pracy, udzielanie urlopów wypoczynkowych.
 - e) zatwierdzanie pod względem merytorycznym protokołu odbioru pracy – listy
5. Organizowanie i prowadzenie szkolenia oraz doskazywania pracowników medycznych, łącznie ze specjalizacją lekarzy asystentów oraz szkolenia specjalizacyjnego lekarzy i jednoczesne pełnienie funkcji kierownika specjalizacji.
6. Zgłaszanie wniosków i opracowanie opinii, zwłaszcza w zakresie:
 - szkolenia i podnoszenia kwalifikacji personelu medycznego,
 - współdziałania z innymi placówkami opieki zdrowotnej.
7. Koordynacja działań pomiędzy Oddziałem, a innymi jednostkami diagnostycznymi i zabiegowymi Szpitala i zewnętrznymi podmiotami na zasadach obowiązujących w Szpitalu.
8. Współpraca z Naczelną Pielęgniarką w zakresie wszystkich zagadnień związanych z zapewnieniem prawidłowej opieki pielęgniarskiej, oraz działań niższego personelu medycznego podejmowanych w obszarze działań Oddziału.
9. Nadzór nad przestrzeganiem zasad i przepisów BHP i ppoż.
10. Nadzór nad Oddziałem pod względem sanitarno-epidemiologicznym i porządkowym, podejmowanie działań profilaktycznych, eliminowanie i analiza incydentów epidemiologicznych oraz właściwe prowadzenie wymaganej dokumentacji dotyczącej zagadnień epidemiologicznych.
11. Zgłaszanie do Zespołu Pielęgniarek Epidemiologicznych wszystkich przypadków zakażeń szpitalnych, obserwacji, spostrzeżeń i wniosków w tym zakresie.
12. Organizowanie właściwej informacji o stanie zdrowia leczonych w Oddziale pacjentów.
13. Udział w komisjach i naradach na zaproszenie Dyrekcji Szpitala, w tym m.in. Komitetu ds. zakażeń szpitalnych, Komitetu terapeutycznego i innych działających w Szpitalu oraz przekazywanie wytycznych lekarzom.
14. Nadzór nad bieżącym, dokładnym i kompletnym oraz zgodnym z obowiązującymi przepisami prowadzeniem dokumentacji medycznych (również w formie elektronicznej) i rzetelnym sporządzaniem sprawozdawczości i statystyki medycznej.
15. Nadzór nad realizacją kontraktu z NFZ na świadczenia zdrowotne wykonywane w Oddziale wraz z analizą i planowaniem działalności dla celów kontraktowania świadczeń medycznych.

16. Nadzór nad racjonalnym wykorzystaniem sprzętu i aparatury medycznej oraz dbałość o sprawność tych urządzeń wraz z obowiązkiem podejmowania działań zgodnie z procedurami obowiązującymi w Szpitalu, w celu zapewnienia zasobów wymaganych do realizacji zadań Oddziału i lekarzy.

17. Przedkładanie do zaopiniowania Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa, celem zatwierdzenia przez Dyrektora, wszystkich decyzji rodzących nieprzewidziane skutki ekonomiczno-finansowe dla Szpitala.

18. Analizowanie potrzeb Oddziału we współpracy z lekarzami i przedkładanie ich Dyrektorowi ds. Lecznictwa.

19. Nadzór nad gospodarką drobnym sprzętem medycznym, materiałami medycznymi i lekami, zgodnie z zasadami obowiązującymi u Udzielającego zamówienia.

20. Niezwłoczne powiadamianie Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa o uszkodzeniach narzędzi, sprzętu i aparatury medycznej oraz o istotnych sprawach mających wpływ na opiekę nad pacjentami.

21. Nadzór i podejmowanie skutecznych działań w celu zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia w trakcie realizacji procesu diagnostyczno-leczniczego.

22. Współpraca z kadrą kierowniczą Szpitala w zakresie wszystkich zagadnień dotyczących zadań i celów realizowanych przez Szpital i przekazywanie wytycznych lekarzom oraz współpraca z kadrą kierowniczą, konsultantem w zakresie merytorycznym.

23. Realizacja decyzji i poleceń przełożonych lub innych kompetentnych służb w sytuacjach nadzwyczajnych związanych z wystąpieniem zagrożenia epidemiologicznego, klęską żywiołową, katastrofą, wypadkiem masowym, atakiem terrorystycznym lub innymi zdarzeniami o podobnym charakterze.

24. Udzielanie wyjaśnień dotyczących skarg i zażaleń na działalność Oddziałów, bądź pracy świadczonej przez personel Oddziału w innych komórkach WSzS im. NMP.

25. Sporządzanie harmonogramu pracy lekarzy celem przedłożenia go do zatwierdzenia Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa.

26. Z tytułu nałożonych obowiązków osoba zarządzająca Oddziałem posiada uprawnienia do:

1. zapoznania się z wiedzą dotyczącą obowiązujących planów, strategią lub celami kierownictwa Szpitala dotyczącymi Oddziału,
2. opiniowania projektów, zamówień, planów i umów dotyczących obszaru działania Oddziału,
3. wnioskowania, analizowania, zgłaszania projektów i propozycji dotyczących Oddziału,
4. wyznaczania osoby zastępującej w czasie swojej nieobecności.

27. Osoba kierująca Oddziałem upoważniona jest do przetwarzania danych osobowych w zakresie:

1. byłych pracowników i ich rodzin oraz osób odbywających w WSzS im. NMP staż, praktyki, wolontariat w celu realizacji zadań powierzonych przez pracodawcę, wynikających z wewnętrznych aktów prawnych,
2. operacji na danych, niezbędnych do wykonywania zadań wynikających ze szczegółowych obowiązków i odpowiedzialności,
3. przetwarzanie danych zgodnie z nadanymi uprawnieniami.

28. Osoba pełniąca funkcję Kierownika specjalizacji sprawuje nadzór nad realizacją programu specjalizacji przez lekarza odbywającego szkolenie specjalizacyjne, w tym między innymi:

- ustala szczegółowy plan szkolenia specjalizacyjnego,
- konsultuje i ocenia proponowane i wykonywane przez lekarza badania diagnostyczne i ich interpretację, rozpoznania choroby, sposoby leczenia, rokowania i zalecenia dla pacjenta,
- prowadzi nadzór nad wykonywaniem przez lekarza zabiegów diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych objętych programem specjalizacji do czasu nabycia przez lekarza umiejętności samodzielnego ich wykonywania,
- uczestniczy w wykonywanych przez lekarza zabiegach operacyjnych albo stosowanej metodzie leczenia lub diagnostyki stwarzającej podwyższone ryzyko dla pacjenta, do czasu nabycia przez lekarza umiejętności samodzielnego ich wykonywania lub stosowania,

oraz wykonuje inne zadania wynikające z realizacji programu specjalizacji, a wymagane przepisami.

29. Osoba pełniąca nadzór i kierująca Oddziałem zobowiązana jest do przedłożenia do Działu Lecznictwa kart adaptacji osób wykonujących pracę na innej podstawie niż umowa o pracę w ciągu najpóźniej 3 miesięcy od daty zawarcia niniejszej umowy.

30. Wykonywanie innych czynności zleconych przez Dyrektora Szpitala, wiążących się bezpośrednio z zakresem działalności, a nie objętych niniejszym wykazem obowiązków.

Wyszczególnione powyżej obowiązki, uprawnienia stanowią bezpośrednią podstawę do definiowania i egzekwowania odpowiedzialności od *Przyjmującego zamówienie* do zarządzania Oddziałem Pediatrycznym.

Przyjmujący Zamówienie

Udzielający Zamówienia

Dyrektor
Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego
im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie
Zbigniew Bajkowski

Oddział Pediatryczny przy ul PCK 7

(Nazwa oddziału)

Załącznik nr 3**WYKONANIE/HARMONOGRAM* UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH
W MIESIĄCU 20..... ROKU**

Dzień miesiąca	Udzielanie świadczeń w Oddziale Pediatrii – od godz. do godz.	Ilość godzin	Podpis lekarza
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			
31.			

Podpis Przyjmującego Zamówienie

Podpis Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa

**niepotrzebne skreślić*